

Видає „Видавниче Товариство імени Б. Грінченка“.

Виходить 6 разів на місяць.

Ціна одного примірника 2 фен.

Ч. 17. (64).

Вецляр, 25. березня, 1917. р.

Рік III.

На порозі нової революції.

„Росія стоїть на порозі великої, другої, але правдивої революції,—каже сьогодні посол з лівих Скобелєв. Теперішнє, тимчасове правительство з лібералів сильно захитане.

Мілюков, Львов й інші думали, що як впустити між нарід кавалок паперу—маніфест визвольний, то нарід вдоволить ся обіцянками, втихомирить ся й буде далі воювати. Таким самим способом хотіли ліберали й військо обдурити. І до салдат видало ліберальне правительство відозву. „Ми мусимо карність і порядок задержати, аби виграти війну, бо вся реформа в державі залежить від побіди“, говорить ся в тій відозві. Значить, як хочете мати реформу, то продовжуйте війну.

Мілюков хоче, щоби салдати українські, кавказькі, армянські і другі здобули для Росії Царгород, Дарданелі, Галичину і т. д. Ліберальне правительство гострить зуби на велику власть і тому хоче далі провадити війну, щоб Росію зробити великою. А тоді в великій неподільній Росії правительство ліберальне робило би те саме з робочим народом, що й реакційне, яке сидить зараз у тюрмі.

„Теперішнє правительство лібералів хоче мати велику, без кінця імперію й є для

народу так само небезпечне, як повалений царський абсолютизм,—перестерігає Чхеїдзе робітників. Цю небезпеку пізнав і народ.

Зі всіх сторін Росії та з фронту візджаяють ся виборні представники робітників до Петербурга, щоби зміцнити ряди й силу головного комітету робітників. Кожних 1000 робітників чи салдат висилає одного представника. До двох тисяч вже зростає число представників роб. народу. Сходять ся в таврійську палату, аби обміркувати, що має бути: „мир чи війна, царславе чи республіка“. Вулицями по великих містах тягнеть ся процесія народу й кличе: „Хліба, волі й миру!“

А щож каже на це теперішнє правительство? Мілюкови, Родзянки й інші дають слідуюче: хліб обіцяють, що вже в дорозі, воля буде, як Росія виграє війну, а мир прийде, як скінчить ся війна, як будуть воювати аж до самого кінця.

Ліберали вже навіть і страшать нарід, що як застановить війну, тоді з революції не буде ніякої користи для робочих. Міркують собі ліберали: вишлемо нашого внутрішнього ворога-робітників на фронт проти ворога внішнього і в той спосіб захистимо себе. Знов робітники ж хочуть, як раз цією революцією закінчити війну й привернути мир.

„Для народу лишається самотній лік, а це—скінчити як найскорше війну,—говорить у таврійській палаті Чхеїдзе. І зараз, користуючись зі свободи слова, зборів, віч, всюди промовляють робітники за миром, за республікою і закликають нарід до боротьби з теперішнім ліберальним правительством. Що ліберали не сидять зі зложеними руками, а собі готують ся до бою за владу—не треба й казати. Одна й друга сторона зброїть ся. Одні й другі збирають свої сили. Обидві сторони одна проти другої „стоять на порозі другої, нової революції в Росії“.

Подольск.

Революція в Росії.

„Події в Росії є найбільшим фактом історії світа від часів французької революції,—пишуть в часописах французькі письменники, що все були такі горді своєю революцією. Історія покаже, як Росія перейде сю переломову хвилю до кращого життя і що воскресне на руїнах старої Росії. Поки що являються подібні явища, щой у французькій революції. Там міщанство хотіло задержати монархію, але його звалили жирондисти (партія бідних), яких знову пожерло своїми теоріями стороництво „Гора“—а „Гора“ розсипала ся під стихією анархії. Аж прийшов велитень часу, Наполеон, що вийшов із революції, захопив її сильною рукою і здавив, повернувши монархію, та своїм упадком засіяв ідею національності в західній Європі.

У Росії виступають таксамо ліберали з міщанства, повалюють стару самодержавну бюрократію й хочуть задержати монархію. І хоч великий князь Михайло Александрович грає ролю князя Егаліте, що у французькій революції кинув ся в обійми революції, хоч великий князь Николай Николаєвич старається зєднати собі революціонерів, помагаючи валити Богом дану царську владу—вже радикальні революційні течії перемагають, і вже говорять про дім Романових, як Французи про дім Капетингів—і усувають царський дім від влади над військом та оголошують увязненими царицю й царя Николая Романова.

В чім же провинна, прогріх, чи злочин дому Романових? Від самого початку династія Романових взяла як зразок самодержавя царювання Івана Грозного. Завела кріпацтво хліборобів і на тій соціальной основі хотіла вона утримати своє панування, яке було мішаниною західних форм абсолютизму зі старими формами перейнятими від Візантії й від татарського ханства Золотої Орди. Все, що вигадала Європа на полі техніки, як флоту,

залізницї, телеграфи, телефони, самоходи, аеропляни, нове зоруження, великі фабрики й заводи—все те династія Романових від Петра Великого перейняла, щоби мати на услугах для самодержавної касты чиновників. Та ідеї західної Європи, які творили сї винаходи для цілої суспільности, уважала ся каста небезпечними. Зовнішні форми Європи наслідувало хоч часом нескладно і фальшиво, але проти внутрішнього духа Європи боронила ся Росія Романових руками й ногами. Та сей дух проникав у Росію через славу літературу, хоч і дуже давлену цензурою, через студентство, виховане за кордоном, хоч у головах їх родив сей дух найбільше нездійсними теоріями. І так творила ся пропасть між освіченим суспільством і правительством. Царі поглибляли сю пропасть ще більше. Історія муки російської суспільности в XIX століттю ще не написана. Тепер, як отворили ся тайні архіви поліції, які віддано Бурцеву, напишеть ся історія того злочину, який виконувала стара Росія Романових на своїх найкращих людях і стремліннях суспільности.

Цілі століття та Росія нічого не давала народами і ось тепер мусить оддати все разом.

Республіканські стремління революції.

Як тільки наспіла вість, що цар зрік ся престолом, вивішено червону хоругву на Зимовім Двірці, а царський фляг скинено. Всі купці, що доставляли дворові товари, дістали наказ скинути царського двоголового орла зі своїх вивісок. Дня 16. березня почали люди спинати ся на драбини й скидати з публичних будинків герб російської держави—двоголового орла. Скрізь відзнаку царства кидано в канали. Зібрала ся велика маса народу—здебільшого студенти й салдати, які, співаючи марш силіезу, переходили по вулицях. Велика радість обхопила всіх, як явили ся на конях війська перед Думою, що несли хоругву з написом: „хай живе соціалістична республіка у всіх краях!“ Всі прибирали червоними стяжками піки, рушницї, шапки.

Подібна демонстрація відбула ся так само в Москві в сей спосіб: 33.000 салдатів проходили парадом на „Красній площі“. Летун кинув із аероплана китицю червоних квітів. Тоді винесено червоні хоругви перед полки. Всі салдати повітали їх окликами й стали носити червоні відзнаки враз із офіцерами.

Николая Николаєвича, що обняв після уступлення царя головний провід над військом, змусило тимчасове правительство уступити. Видано розказ, що начальний провід військами не може бути в руках нікого з родини Романових. Тим робом усунено династію Романових, а царя називають тепер просто Николаєм Романовим.

У Фінляндії поширюєть ся серед усього населення думка, щоби утворити фінляндську республіку, яка була би у державній звязи з двома або трома республіками, на які розпадеться Росія.

Розлад у революційнім таборі.

Французькі часописи доносять: У Петербурзі утворив ся особний революційний Комітет із радикальних елементів, що йде самостійно, незалежно від Головного Комітету. Сторонники його незадоволені тим, що провідник робочих Керенський вступив у Головний Комітет нового правительства.

Загалом між революціонерами панує два революційні комітети: міщанський, зложений із представників всіх партій Думи, так званий Головний Комітет, а другий соціалістичний—із партій робочих із Чхеїдзе на чолі. Цей комітет має властиво всю власть у своїх руках, бо за ним стоять робочі й салдати, які вироблюють дві третини російської амуніції. Між тими двома таборами раз-у-раз повстають суперечки.

Перша суперечка була ще в понеділок 12. березня, коли Головний Комітет рішив вести переговори з царем. Зараз Керенський і Чхеїдзе заявили свій виступ із його. Та цар не відповів на телеграму, а сповістив, що висилає Алексеєва, як диктатора, тоді оба табори помирили ся.

Друга суперечка повстала в четвер тому, що нове правительство хотіло б заявити ся за енергічним веденням війни, проголошенням царевича царем, а його опікуном-регентом в. кн. Михайла. Проти того станули представники робочих, що вони домагають ся негайного закінчення війни і по ініціативі Вільсонової заяви вільности всіх народів. Тоді Головний Комітет мусів уступити й проголосити, що будуть скликані Установчі Збори, які установлять конституцію в Росії і можуть голосуванням заявити ся за, або проти війни.

Третя суперечка була непорозумінням, яке викликали провокатори, тайні агенти старого правительства. Вони видали „Розказ II“, яким поручали війську не слухати ні офіцерів, ні Думи, а самим держати дисципліну. Головний Комітет вислав Керенського до Чхеїдзе, і справу вияснено та видано острого до салдатів.

Але в четвер дня 15. березня вибух явний конфлікт між лібералами й більшовиками (соціал-демократами). Була хвиля, що салдати готові були напасти на членів Думи й їх убити. Марєво анархії через фанатичних промовців, які не мали стриму в нападах на лібералів, відвернув посол

Керенський історичною промовою.

Він вискочив на стіл із палаючими очима й відвернув грозу огненними словами:

„Товариші! хоч я вступив до Головного Комітету, та я зістав ся республіканцем! У своїй роботі мушу оперти ся на волю народу й хочу вам вірити, як сам в себе вірю!“ Сі слова викликали одушевлення й оклики: „Ми вірим тобі, товаришу!“ Керенський говорив далі: „Я в заступником демократії, і правительство мусить здати рахунок всіх справ нового правління, яке я заступаю, як представник народу, що повалив старе правительство“. Збори втихомирили ся.

Соціалістична фракція Думи й фракція (відлам) робочих мала засідання Виділу цього самого дня й рішила всіма голосами проти двох доручити новому правительству листа, в якому жадаєть ся

негайного закінчення війни.

Робітники хочуть мира й є невдоволені новим правительством. Маса хочуть тільки хліба, для війни нема іскри одушевлення.

З Цюриху доносять, що російські соціалісти тільки тоді погодять ся з новим правительством, як воно зачне мирові переговори в означенім речинці.

Стара Росія грозить домашньою війною.

Південна Росія, яка стоїть під напором військ Брусілова грозить війною новому правительству. Попи уладили богомілья по церквах за царя; народ темний боїть ся панів Родзянків і Терещенків, як над ними не стане царя.

Брусілов, командір галицько-волинської лінії, відповів на телеграму Родзянка: „Я сповню свій обовязок, який я винен цареві“. Так само Русський видав розказ, щоби послів, що прибули до армії арештувати (?). Один офіцер приступив до Керенського, щоби йому подати листа, та його усунено,—замість листа мав револьвер, яким він зараз і застрілив ся. Всіх губернаторів скинено з їх постів, а керму над губерніями обняли земства.

Старих міністрів і генералів—Коковцева, Щегловоїта, Штюрмера, Шереметова, Комісарова, Протопопова, Рененкампа, Дубровіна, Макарова і прокурора синоду Каєва держать в тюрмі. Балька, коменданта Петербурга, випущено. Митрополитів петербурського й московського скинено зі становища.

Бунти селян.

В селах Саратовської губернії розкинено відозви, що царя держать у тюрмі пани й купці, що хочуть кровю мужицьких синів доробляти ся мільонів, коли цар хотів привести край до мира. Салдати хочуть вернути ся до дому до роботи, та їх держать офіцери, що злучили ся з ворогами царя—тому їх треба убивати. Тисячі селян збі-

рають ся в Сифрані, перетягнули на свій бік солдатів 179. полку, що там стоїть—і ті убили своїх офіцерів. На півночі від Вороніжа вибухли розрухи серед селян. В кількох повітах розніс ся клич 1905. року—„Вся земля хліборобам!“ і там понищені двори, спалено панські обійстя, убито багато поміщиків. Губернатор зажадав війська. Вислано військо піхотинців і уланів, та вони убили 6 офіцерів і командира, коли той наказував їм стріляти. Самого губернатора застрілено.

Фінляндія заводить свій порядок.

У Фінляндії вибухли розрухи зараз у п'ятницю. Військо революційне опанувало цілий Гельсінфорс. Генерала Саспона застрілено, вивішено червоні стяги, чотирнадцять офіцерів, що не хотіли надіти червоної стрічки, убито. У Виборзі арештовано губернатора фон Палена, команданта Петрова і ген. Дрінгена, решта губернаторів подали ся в відставку. На місце генерала-губернатора Сейна іменовано сенатора Ліпського, а на другого—председателя адмірала Веренніюса, на міністра Фінляндії Родічева.

По містах відбувають ся маніфестації за новим правительством, але жадають самоуправи Фінляндії. Всі часописи жадають віднови фінляндського сенату і негайного скликання сойму. Всі доми прибрані червоними прапорами. Дезертири, що були у Фінляндії, тікають до Швеції й оповідають, що там убито найменше сотню офіцерів. Посол Скобелев провадить переговори з фінляндськими патріотами. Перша часопись без цензури поміщує вступну статтю про становище Фінляндців супроти Росії: „Хоч Фінляндія є частиною російської держави, та мусять Фінляндці тямити, що Фінляндія не є Росія, і фінляндські домагання стоять понад російськими.“

Фінляндці не потрібують вмішувати ся у внутрішні справи Росії, але мають право домагатися усунення безправної управи й безправних російських інституцій. Фінляндські установи мусять назад повернути ся, передовсім мусять бути скликаний сойм, першим обовязком якого є поставити фінляндські домагання й привернути єдність у народі“. Кінчить покликом до єдності всього народу, щоби супроти нового правительства поставити домагання, рішаючи становище самоуправної Фінляндії.

Ось образ свідомого своїх прав народу!

Жертви перевороту в Росії.

Підчас розрухів у Петербурзі лягло 4500 людей та стільки ж ранено. Поліція стріляла на всіх, що проходили вулицями, навіть на недоростків, дівчат і дітей. Натовп заповняв улиці, а крики та тривога наповняли повітря. Не дивно отже, що нове правительство видало розпорядок, щоби

600 000 жандармів, між ними 150.000 офіцерів, чим скорше вислати на фронт. Міністра хліборобства Рітіха, що хотів забрати збіжжя для чужинців у Росії, та велів доставити з України всю худобу для армії—спалено живцем. В Тулі заштрайкувало 30.000 робітників на фабриках, а коли зголосило ся 2000 молодиків їх заступити,—їх зараз вислано на фронт за кару.

Доля царя Николая й цариці Александри.

Цар був у Пскові, як прийшла вість про вибух революції. Опівночі 15. березня зявили ся члени нового правительства в товаристві ген. Рузьського, барона Фредерікса, графа Нарішкіна і інших членів двору. Вони сповістили царя, що стало ся, й відраджували висилати війська до столиці, бо кожний солдат поблизу Петербурга перейде на сторону революції. Цар запитав: „Що ж мені робити?“—„Зректи ся трону“—була відповідь. Цар застановив ся і заявив: „Мені тяжко було би розлучати ся з моїм сином, і тому я зречу ся за себе й за його на користь мого брата.“

Скоро опісля Никола II. підписав мініфест, який йому предложено, в якому він зрік ся трону. Царя мали провезти у Лівадію на Крим: він мало що не збожеволів од того, що стало ся. Показала ся сильна нервозна хвороба, получена зі спазмами (нагальним плачем). Його син лежить хорий на кір. Жінка царя, Александра, казала своїй гвардії не стріляти на повстанців, кажучи: „Я є милосердна сестриця!“—її взято під сторожу. Остання вість, що до царської родини наспіла з Лондону:

Нове правительство дало такий розпорядок:

1) Колишній цар і його жінка повинні уважатися полоненими.

2) Щоби пильнувати царя, ген. Алексеев має доставити відділ війська послам: Вусікови, Вершінінови, Грабонінови, Калінінови, що їдуть до Могилева (де мабуть є цар. Ред.).

Амністія політичних преступників.

З рішення нового правительства видав наказ Николай Николаевич до губернаторів, щоби всіх політичних в'язнів випустити на волю. Як же скіннено його з начальної команди, а губернаторів заступили председателі земств—вони мають виконати се дорученне.

Російські втікачі у Парижі дістали від Максима Горького коротку телеграму: Вертайте всі! Багато революціонерів, що жили в Норвегії, готують ся повернути до вітчизни. Втікачі у Швейцарії боять ся поки що підводних німецьких суден. Мають небагом відбутися збори всіх емігрантів, що мають ухвалити домагання до нового правительства найскоршого закінчення мира. Мають

звернути ся до нового консула, щоби він виеднав їм облегченне повороту до краю. Всі товариства опіки емігрантів мають заснувати фонд, щоби всім дати можливість вернути до краю.

Революція проти війни.

У Петербурзі робітники ще не взяли ся за роботу. Всі люди забрали собі оружжє з арсеналу. Робітники хочуть мира й готовлять ся до нової революції проти ведення війни. Ніхто нічого не робить. Автомобілями возять хліб і розкидають між люд задармо. Всі соціалісти жадають конфіскації монастирів, царського й поміщицького добра, які мають розділити ся між народом. Зараз після заключення мира хочуть утворити республіку. Є небезпека, що партія вел. кня. Николая, бюрократія і часть армії, зроблять протиреволюцію, щоби здавити республіканські стремління і продовжати війну. За цим стоїть і преса французька.

Дня 20. березня появили ся перші часописи. За одно число „Русского Слова“ платили 100 карбованців.

Робітнича партія сповіщає товаришів, що дозволяє тов. Керенському брати участь у Головнім Комітеті під ось якими умовами: 1) щоби реформи переведено негайно, 2) щоби маніфести тимчасового правительства підписував президент Думи, 3) щоби усі нації Росії самі означили свою національність і могли свій культурний розвиток продовжати без ніяких обмежень із боку Великоросів, 4) що провізоричне тимчасове правительство має пильнувати осібний Виділ із робітників і представників армії. Не вірять отже в ліберальні обіцянки.

Чхеїдзе видав остру відозву проти правительства.

Відозва до робітників.

„Робітники! Ви є двигачами російської революції. Ваша кров текла ріками, щоби ваші гнобителі були увязнені й убиті. Тепер же знов вас обманено. Ви хочете хліба, свободи й мира. А хліба бачите менше, як перше. Мир відтягнуто в найдальшу далечінь, свободу основано на непевних обіцянках. Робітники, не вірте обіцянкам міщанства (буржуазії), що хоче покористувати ся побідою, вибореною вашою кровю. У вашій руці є найважніші воєнні потреби цілої держави. Не дайте ся взяти на підмову обіцянками, щоби підняли наново роботу, але будьте готові слухати розказів, які видасть Вам Дума в найблизчих днях. Ми жадаємо негайного вступлення в мирові переговори, що переводитимуть ся під доглядом робітників, а потім—переведення в діло соціалістичної програми й звільнення всіх чужомовних племен від російської держави“.

Чхеїдзе. (р.-вл.)

II.

На смерть січовика.

Ти сподівав ся—прогуде
Над світом хуртовина люта,
Ти сподівав ся—мир прийде,
Опадуть з України пута;

Прозрять незрячі, а німі
Промовлять вільними устами;
Відчинять двері у тюрмі
Й кати рабів назвуть братами.

Ти сподівав ся—зацвіте
Країна, ніби луг весною,
І правда—сонце золоте—
Огріє, озарить собою

Усе, що ниділо у тьмі,
Усе, що в стужі костеніло,
І люди на шляхи нові
Підуть відважно, гордо, сміло.

Які сподівання! Яка
Неумолима люта доля!
Похоронили козака
Таки серед чужого поля.

Ніхто за ним не голосив,
Не грали наші рідні дзвони,
Лиш трумно дощ слізми скропив,
Лиш з вітром йшли далекі стони

Ген-ген з півночі. Та—нараз,
Як в гріб спускали домовину,
Засяло сонце, мов алмаз,
І стало ясно на хвилину.

І усміхнув ся чорний ліс,
Хитавсь, кивав галузками,
Немов привіт далекий ніс
І посилав його до ями,

Немов казав: „Гей, брате, знай,
Благовістить ся в нас з весною
Йде воля. Ти любив свій край,
Ждав йому щастя—спи в спокою!“

Біленко.

3 таборового життя.

Передвиборча агітація в таборі. Цілий цей тиждень від 20. березня веде ся агітація за послів до Народної Ради. По закону, прийнятому Генеральною Радою, всіх послів до Народної Ради мало бути 60, але з тої причини, що у виборах приймає участь значно менша кількість людей, чим то передбачало ся,—зменшено й число послів до Народної Ради, відповідно числу виборщиків. Тепер послів має бути вибрано 40, але як би Народна Рада не згодила ся на зменшенне числа послів, доповнюючі вибори їх відбули ся б потім.

Кандидатів на послів виставлено більше 120; ставлять їх виборчі округи й таборіві організації.

Який склад буде Народної Ради покажуть вибори, а поки що можна тільки сказати, що голоси розібіють ся й за першим разом вибори не закінчать ся.

Щодня відбуваються збори, на яких кожна група старається виказати всі здібности свого кандидата й запевнити, що він буде дбати не тільки за розширення та поглиблення нашої національно-освідомлюючої роботи, але так само не меншу вагу покладатиме й на матеріальні потреби мешканців табору, дбати за справедливий розділ подарунків і т. и. Одначе, подібні промови, очевидно, мало впливають на виборщиків, бо кожна група стоїть за свого кандидата, тому часто чуєш суперечки між поодинокими членами в таборі й навіть під час вечірньої повірки розмови про кандидатів не стихають: „багато працював, дуже прислужив ся справі...—Того мало, треба знати, як він працював і для чого працював, а тоді вже й кандидатуру його підпірати—не штука вибрати когонебудь...“

Цікаво зазначити й те, що виборщики пильнують і законности виборів, приміром, хто має право брати в них участь. Через те, що параграф про право участі в виборах не ясно стилізований старі товариші-фрайштадці були допущені комісією до участі в виборах. Але дехто з виборщиків побачили в тому порушення закону й дуже енергично запротестували проти того. Прийшло до розяснення того параграфа на зборах, після чого й комісія прийшла до висновку, що ті члени нашого табору, які перед кількома днями повернулись до нас із Фрайштату, не мають права брати участь у виборах.

П. С.

Компромісові сходи таборових організацій. В п'ятницю, 23. березня, відбули ся сходи таборових організацій для спільного порозуміння відносно кандидатів на послів до Народної Ради. Хоч ці сходи й не привели до повного порозуміння, але вони дуже причинили ся до розяснення деяких справ організаційного характеру. Цікаво між иншим те, що під час агітації, виборці поділені були на буржуазію, або членів упривілейованих і пролетарів. Це вияснило ся як раз із дискусій. Тому певні групи вважали за свій обов'язок повалити тих кандидатів, не зважаючи на те, наскільки вони є корисними в нашій національно-освідомлючій роботі.

Як вияснило ся із дискусій, помилка полягала у слідуєчому погляді, висловленному одним товаришем: „хоч ми находимо ся й у ненормальних умовах, але все треба робити, як при умовах нормальних“. Себ то, коли ми в Росії маємо зле правительство, яке поборюємо, то й тут ми його маємо в лиці Генеральної Старшини, значить і її треба поборювати; коли при житті нормальному ми маємо буржуазію й партії, противні народнім інтересам, треба й тут усе це витворити. Багатьома промовцями було зазначено, що те, що природно існує в житті нормальному, нема потреби штучно витворювати тут, що міркою для посла тут може бути не його соціальний стан серед суспільности, а те, наскільки він є корисним тепер у націй роботі. Це останнє було головним мотивом промовців і такий висновок зробили й сходи.

П. С.

ВІЙНА.

(від 19. до 23. березня 1917. р.)

На заході лінія фронту пересувається між Арра та Оас. Французи й Англіїці зайняли опорожнені місця. В останнім звідомленню Англіїці. подають, що зайняли 14 сіл, а при наступі взяли кілька полонених.

Очевидно провід є по стороні Німців, які займають нові становища, полишаючи Англіїцям шматок землі подібно зритий і подірваний, як по верхня місяця.

На східнім фронті зробили Німці наступ над Стоходом і над Березиною, притоком Дніпра, на захід від Ліди. Проломили там першу лінію на 4 км. і взяли в полон 225 салдатів, 6 скорострелів і 14 мінометів.

В армії ген. Гурка вибух бунт. 40.000 салдатів підняли розрухи ізза недостачі харчів, убили черкеських офіцерів.

Армія Серая на македонським фронті на Балкані почала офензиву дня 11. березня на північний схід від Монастиру, на села Візополе, Трнова—але досі не здобули нічого; Болгари їх відперли.

Німецький помічний кружляк „Мева“ повернув до вітчизни по кількамісячній облаві. Він затонив 22 пароплави 5 вітрильних суден. За весь час війни той малий корабель потопив 42. кораблі емкості 181.401. тон, взяв у полон 792. жовнірів і здобув 1 мільон золотом. Проводить ним капітан гр. Дона-Шльодієн.

Французи втратили великий военний корабель „Дантон“ 145 м. довгий, емкості 18.400 тон.

Вісти зі світа.

КИТАЙ ПРОТИ НІМЕЧЧИНИ.

Під натиском Сполучених Держав і Англії китайське правительство зірвало дипломатичні зносини з Німеччиною дня 14. березня. Правительство забрало кораблі й посілости німецькі. Німці висадили судно „Тсіндтав“ у повітря.

УПАДОК ФРАНЦУЗЬКОГО КАБІНЕТУ БРІЯНА.

Кабінет Бріяна подав ся останніми днями до димісії (у відставку). Його місце зайняв кабінет Рібо. Міністерство війни обійняв Пенлеве, сторонник великої французької офензиви.

АРАБСЬКА САМОСТІЙНА ДЕРЖАВА У БАГДАДІ.

„Журнал де Женев“ сповіщає, що Англія задумує в Мезопотамії сотворити самостійне князівство зі столицею Багдадом під своїм наглядом. Князем мав би стати Ахмет Фіай, брат єгипецького султана Гуссейна. А що на се скаже Росія, яка хоче дібрати ся до перзького заливу?

СМЕРТЬ ВЕЛИКОГО ВІНАХІДНИКА ЦЕПЕЛІНА.

У Німеччині помер славний на весь світ винахідник повітряних кораблів, гр. Цепелін. Умер 8. березня 1917 р. на запалення легких на 79. році життя. Він сповнив мрії людства, винайшов таку машину, якою чоловік свободно й певно може підносити ся в повітря. Поки що служить цей винахід війні, але з часом принесе світові користь у комунікації. Перший раз піднявся Цепелін 17. жовтня 1900 р. у своїм судні у гору, кілька разів невдало, але завдяки витривалості, переміг труднощі й лишив людству великий твір свого духа. Поклін його імені, записаному в книзі вічності!

АВСТРО-УГОРСЬКЕ МІНІСТЕРСТВО ЗАГРАНИЧНИХ СПРАВ І УКРАЇНСЬКА СПРАВА.

6. березня с. р. представник Союзу визволення України Маріян Меленевський був прийнятий в аудієнції шефом секції в австро-угорському міністерстві заграничних справ, бароном Фльотом, в імені міністра закордонних справ.

При обговоренні різних українських справ, які були порушені в меморіалі, пропозиціями президією Союзу визволення України міністри закордонних справ графови Чернінови по його вступленню в урядованні, барон Фльот заявив між иншим, що становище австро-угорського правительства до української справи лишається таким самим, яким воно було під час цілого часу війни, та що се правительство пильно і з симпатією слідить за розвитком української справи.

Листи з робітн. команд.**I.**

Щиро дякуємо вам, товариші, за ваше добре серце, що ви не забуваєте нас у такий тяжкий час і в чужому краю та в тихому кутку посилаєте нам свої часописі, вашу „Громадську Думку“ та інші. Ще звертаємось, товариші, з проханням, передати мужам довіря, щоб як можна частіше завітали до нас в тихий куток із нашою рідною мовою, бо багато з нас, як ті ворони в голубячому пір'ї—і своє забули й чужого не вмієм. Ще раз дякуємо й прохаємо, товариші, не забувати нас підборканих темнотою Українців.

Роб. ком. Niederwaluch.

За роб. ком. А. Ш-ко.

II.

Дорогі товариші! посилаємо ми Вам всім свій сердешний привіт за Ваше старання, що не забуваєте про нас, і просимо Вас прислати нам книжок, яких найлучших про нашу рідну Україну. Як ми раді, що наша рідна мова й рідна Україна не вмерли і що всетаки наше рідне не пропало. Може й ми всі узнаєм, що ми скоро вільні будем, і знатимемо, „чиї сини, чиїх батьків, ким, за що закуті“.

Я одержав від Вас календар на 1917. р. С. В. У. і зараз, як прочитав, то мені аж приснилось, що я ніби-то гуляю на своїй рідній Україні по берегах та зелених лугах вільним козаком, тай прокинувся од сна і вже більше не спав, тільки думав, як би то нам стати такими людьми! А може проснемось ми всі разом, і скажем: „Ми є люде! Оддайте нам наше!“ І я певен, що тоді ми все своє візьмем.

Поки що бувайте здорові!

З пошаною К. О-ко.

Роб. ком. Ahausen № 10535.

†

Некрольог.

21. березня навіки замкнув свої очі один із тих, які стремлять до того, щоби зробити свій рідний край вільним, щасливим, які хочуть зірвати з України пута московської неволі.

Демян Діденко 24 р. бідний селянин-хлібороб з Поділля, Брацлавського повіту, села Митькова; хорував на сухоти, лишив дома жінку й двоє маленьких діток.

Не маючи змоги з причини тяжкої хвороби бути активним членом Січового Товариства він бажав хоч умерти. Січовиком, як він казав, і з цього власне бажання незадовго перед смертю вступив до Січи. В ній він бачив шлях до здійснення великої ідеї визволення України і через те, не мігши фізично прислужити ся ділом цій святій справі, він душею зєднав ся з її служителями.

Нехай же пером нерідная земля тобі буде, дорогий товаришу-Січовик!

С. К-ий.

Тільки що одержана редакцією
Німецько-українська
салдатська розмовна книга
Гасмана; коштує 20 фен.

КАЛЕНДАР

полон. Українців у Фрайштадті

„РОЗВАГА“

на роки 1916. і 1917.

Коштує 1 м. 20 ф.

МІСЯЧНЕ ЗВІДОМЛЕННЯ кооперативної чайні за м. лютий 1917. року.

ПРИБУТКИ.

РАХУНОК КАСИ.

ВИДАТКИ.

	мар.	ф.		мар.	ф.
Решта каси на 1-е лютого	3680	10	Куплено краму	34	45
Виручено за крам	3009	26	Виплачено боргу	3172	97
" " банки	2	—	" дивіденди	122	70
Прийнято вкладів	37	—	" жертв	149	85
" паєвих	1	50	Повернуто вкладів	27	—
" жертв на Січковий прапор	1	40	" паєвих	8	40
Одержано знижки з рахунків	1	50	Куплено аптєчн. краму	24	95
			Торгові, канцеляр. трати і майна	22	50
			Нагорода робітникам і служанцям	144	70
			Видано за часописі	5	75
			Видано нагороди заряду за січень	75	—
			Видано нагор. за серпень т. Заведеву	5	—
			Зіпсовано фальшивих грошей	—	15
			Лишило ся готівкою на 1. березня	2939	34
Білянс	6732	76	Білянс	6732	76

ПРИБУТКИ.

РАХУНОК КРАМУ.

ВИДАТКИ.

	мар.	ф.		мар.	ф.
Решта на 1. лютого 1917 р.	1973	67	Продано краму	2849	58
Куплено в борг	2635	75	" 5156 літрів чаю	159	68
" за гроші	34	45	Чаю на робітників служ. й управу	44	11
Злишки: на заварці чаю	22	36	За приставку краму	8	40
" " " крамі	3	08	На ревізійну комісію	1	25
Повишена розцінка	5	40	Зіпсовано краму	27	59
Валового зиску на чаю і на крамі	483	27	Решта краму на 1. березня	2067	37
Білянс	5157	98	Білянс	5157	98

ПРИБУТКИ.

РАХУНОК ЗИСКІВ І ВТРАТ

ВИДАТКИ.

	мар.	ф.		мар.	ф.
Торгових, канц. трат, закуп. майно	72	50	Одержано за баньки	2	—
Нагорода прислузі	144	70	Знижки з рахунків	1	50
Зросход. краму на прислугу й заряд	44	11	Злишки на заварці чаю	22	36
За приставку краму	8	40	" на крамі	3	08
На ревізійну комісію	1	25	Валовий зиск на чаю	24	44
Зіпсовано краму	27	59	" на крамі	458	83
Зіпсовано фальшивих грошей	—	15	Повишена розцінка	5	40
На часописі	5	75			
Чистого зиску за м. лютий 1917 р.	213	16			
Білянс	517	61	Білянс	517	61

А К Т И В.

БІЛЯНС на 1-е березня 1917. року.

П А С И В.

	мар.	ф.		мар.	ф.
У касі готівкою	2939	34	Капітали:		
Краму	2067	37	Пайовий	519	60
Аптеки	24	95	Вклади	704	02
			Нерухомий	30	—
			Запасний	1130	06
			Фондовий: степендії	233	27
			Аптеки	25	18
			Борг	1432	40
			Невидані дивіденди	580	92
			Невидан. жертв	163	05
			Чистий зиск за січень 1917 р.	213	16
Білянс	5031	66	Білянс	5031	66

Ч Л Е Н И

	Членів	Сума пая.	
		мар.	ф.
На 1-е лютого с./р. було членів	1697	526	50
За січень вписало ся	5	1	50
" " виписало ся	18	8	40
На 1-ше березня 1917 р. числять ся членів.	1684	519	60

УПРАВА.